ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1495 (ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 9) 27 NISAN 1936 ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 27 ԱՊՐԻԼ 1936

AREVELK
Siyasî, iktisadî ve edebî
yevmî gazete
Galata, Tünel itisalinde, Billur sokak
No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
Թուրքիա	700 ղշ.	1400 ղշ.
Արտասահման	110 ֆր.	200 ֆր.
Ամերիկա	9 տոլար	15 տլր.

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852
ԱՆԿԱԽ ՕՐԱԹԵՐԹ
Telefon 40852

ՀԱՍՑԷ.— Ղալաթիա, Թիւնէլի քով Պիլլուր փողոց, թիւ 10

AREVELK
Quotidien Armenion Politique
Economique Litéraire
Galata B. P. 1203

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐԸ

Հռենոսի տագնապը մեղմացաւ.— Իտալեւհաբէշ տագնապը ծանրացած.— Ֆրանս. ընտրութիւնները սպասման շրջան մը ստեղծեցին.— Նեղուցներու խնդիրը յաջող լուծում կը խոստանայ.— Հրեայ-Արաբ ընդհարումներ Պաղեստինի մէջ։

Հռենոսի վէճը կորսնցուցած է իր սաստկութիւնը։ Անգլիա միջնորդի դեր կը կատարէ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ։ Այս շաբթուան նորութիւնն ալ այն հարցարանի խնդիրն է, զոր Անգլիա պիտի ուղղէ Գերմանիոյ, անոր առաջարկը չօշափելու համար համաշխարհային հարցերու և մանաւանդ Գերմանիոյ յուզած խնդիրներու մասին։ Այս հարցարանով Անգլիա որոշ կերպով պիտի հարցնէ Գերմանիոյ թէ ի՛նչ կը խորհի Եւրոպայի խաղաղութեան և այսօրուան հողային բաժանումներու մասին։ Նոյնպէս պիտի ուզէ որ Գերմանիա ճշդէ թէ գաղթականութեանց խնդիրը ի՛նչ ձեւով լուծել կը փափաքի. իր նախկին գաղթավայրերուն իրեն վերադարձումը պայման կը դնէ՞։ Բայց Անգլիա ինչ ինչ նկատումներով չփութար հարցարանը Պերլին ղրկելու։ Իբրեւ Հռենոսի տագնապի արդիւնք, Լօքարնոյի դաշնագիր տէրութիւններէն Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Պելճիքայի սպայակոյտերը գումարուեցան դաշնագիրին դրժման հետեւանքով նոր ուղեգիծ մը պատրաստելու համար և յանգեցան հետեւեալ որոշումին՝ ըստ ոչ-պաշտօնական աղբիւրներու։

Անգլիա իր ուժերը պիտի տրամադրէ միմիայն Պելճիքայի պաշտպանութեան, եթէ Գերմանիա յարձակում գործէ. իսկ ֆրանս. հողի պաշտպանութիւնը միմիայն ֆրանս. բանակը պիտի ստանձնէ։ Իտալիոյ դերը պիտի կրնայ ճշդուիլ Եթովպիոյ պատերազմէն յետոյ միայն։

Ուրեմն, Հռենոսի խնդիրը բանակցութեան շրջանի մէջ է առ այժմ։

Հիմա եթովպական խնդիրն է որ աւելի փոթորկալից վիճակի մը մատնած է Եւրոպայի մթնոլորտը։ Ազգաժողովին հաշտութիւն կնքելու փորձին ձախողութիւնը և իտալ. մեծ յաջողութիւնները Անգլիան հասցուցած են գերագրգռուած վիճակի մը։ Ան Ազգաժողովին անգործութեան մատնուիլը իրեն համար բարոյական պարտութիւն մը, իսկ Իտալիոյ ամբողջ Հաբէշիստանը գրաւելու միտումները Աֆրիկեան բրիտանական կայսրութեան ապագային համար վտանգ մը կը նկատէ։

Իտալիա Հաբէշիստանի տիրելով կրնայ բնիկներէ բաղկացած կէս միլիոնի համար արդիական բանակ մը կազմել, որ կրնայ սպառնալ թէ Եգիպտոսի և թէ դէպի հարաւ մինչեւ Քենիայ երկարող բրիտանական գաղթավայրերուն. իսկ Թանա լիճին գրաւումն ալ երկրորդ վտանգն է ուղղակի Եգիպտոսի դէմ, ուզած ատեն արգիլելով Կապոյտ Նեղոսի ջուրերը Եգիպտոսի մէջ հոսելէ։ Անգլիա կը տեսնէ անմիջական վտանգը և կ'ուզէ միջոցներ ձեռք առնել կանխելու համար վտանգը։

Եւ եթէ Իտալիա չօշափելի ապահովութիւններ չտայ թէ ոեւէ միտում չունի բրիտանական կայսրութեան դէմ, Անգլիա ի վերջոյ կրնայ ձեռք առնել այնպիսի միջոցներ, որոնք չեզոքացնեն իտալ. վտանգը։ Որով այս մարզին մէջ բախումի մը վտանգը միշտ կը սաւառնի խաղաղութեան երկնակամարին վրայ։

Անգլիա կը սպասէ ֆրանս. ընտրութեանց արդիւնքին՝ իր ընթացքը որոշելու համար։ Եթէ ձախերը յաջողին, անվերապահօրէն դիրք պիտի բռնեն Իտալիոյ դէմ Անգլիոյ կողքին, բայց միեւնոյն ժամանակ գերման խնդրին մէջ ալ պիտի պահանջեն որ Անգլիա դիրք բռնէ Գերմանիոյ դէմ՝ Ֆրանսայի կողքին։ Ահա այն ատեն Անգլիա երկընտրանքի մը առջեւ պիտի գտնուի։

Երէկ տեղի ունեցան արդէն ֆրանս. ընտրութիւնները և վերջնական արդիւնքը յառաջիկայ կիրակի, Մայիս 3ին յայտնի պիտի ըլլայ։

Հետզհետէ կը հասնին Լօզանի դաշնագիր երկիրներուն պատասխանները Թուրքիոյ ծանուցագրին՝ ի մասին Նեղուցներու վերազինման առաջարկին։ Բոլոր պատասխանները շատ հաշտարար ոգիով խմբագրուած են և հաւանութիւն կը յայտնեն նոր բանակցութիւններ կատարելու Թուրքիոյ կողմէ ըլլալիք առաջարկին մասին։ Մեծ տէրութիւնները, որոնց կարգին Ճապոն, Անգլիա, Ֆրանսա, Ռուսիա և Իտալիա, բնաւ առարկութիւն չեն ըրած սկզբունքային հարցին շուրջ, այսպէսով ընդունելով թէ, միջազգային նոր կացութիւնը իրաւունք կուտայ Թուրքիոյ՝ խորհիլ իր պաշտպանութիւնը ապահովելու միջոցներուն վրայ, արգիլելու համար յանկարծակի յարձակումներու վտանգը։

Խնդիրը դիւանագիտական ճամբով լուծելու համար Թուրքիոյ առած քայլը, արդէն ի նպաստ իրեն հոսանք մը առաջ բերած է և շատ հաւանական է որ բանակցութեանց պահուն ալ նոյն նպաստաւոր տրամադրութիւնները պիտի շարունակեն և Լօզանի դաշնագրին Թուրքիոյ պարտադրած միակ կապանքը ևս պիտի անհետանայ այս կերպով։

Պաղեստինի մէջ քրոնիկ դարձած Հրեայ-Արաբ հակամարտութիւնը, անցնող շաբթուան ընթացքին դարձեալ սուր հանգամանք մը առաւ, այս անգամ աւելի մեծ համեմատութիւններ առնելով։ Թել-Ավիվի և Եաֆայի հրէաշատ շրջաններուն մէջ արիւնալի ընդհարումներ տեղի ունեցան, երկուստեք մեռեալներ և բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան. զանազան քաղաքներու մէջ հարիւրաւոր հրեայ տուներ հրոյ ճարակ եղան։ Հոգատար տէրութիւնը հազիւ կրցաւ դէպքերուն առաջքը առնել պաշարման վիճակ յայտարարելով։ Կացութիւնը միշտ կը մնայ տագնապալից և անապահովութիւնը տեղացի Հրեաներուն մղձաւանջը դարձած է։ Այս միջցեղային վէճը սկսաւ Պաղեստինը հրէական օճախ յայտարարուելէն ի վեր։ Արաբները, որոնք Հրեաներուն թիւէն քառապատիկ բնակչութիւն մը կը կազմեն, չեն հանդուրժեր որ երկիրը հետզհետէ Հրէաստան մը ըլլայ՝ ամէն տարի ներգաղթող տասնեակ հազարաւոր Հրեաներու խուժումով։

Ամէն մարդ կը հարցնէ թէ ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ Անգլիա, որ 350 միլիոն բնակչութեամբ այլացեղ և այլակրօն Հնդկաստանը կը կառավարէ առանց արիւնալի ընդհարումներու, չի կրնար արգիլել հազիւ մէկ միլիոն բնակչութիւն ունեցող երկրի մը մէջ պատահած արիւնալի դէպքերը։

«Ճումհուրիյէթ»ի արտաքին քաղաքականութեան բաժինին յօդուածագիրը անցեալ օր կուտար այս հարցումին պատասխանը, որ է՝ «Անգլիա Պաղեստինի վրայ իր հոգատարութիւնը տեւականացնելու համար, կը փափաքի աշխարհի հաւատացնել թէ իր ներկայութիւնը հոն անհրաժեշտ է երկու անհաշտ տարրերը քով քովի ապրեցնելու համար»։

ՀԱՊԷՇՆԵՐԸ ԿԱՏԱՂԻ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԵՐԵՔ ԶՕՐԱԲԱՆԱԿՆԵՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ ԱՆՑԱՆ

ՀՌՈՄ, 26.—Մարաջախտ Պատօլիօ իր թիւ 196 պաշտօնական զեկոյցով կը հաղորդէ.—

Զօր. Կրացիանի Սահապէնահի ճամբուն վրայ յարձակման ձեռնարկեց եթովպական ամրացեալ գծին դէմ։

Զօր. Վէրնի մօթէօրացած զօրաբանակը անսպասելիօրէն գրաւեց Տակամէտօն ամսոյս 23ին։ Յաջորդ օր կատաղի ճակատամարտէ մը յետոյ զօր. Վէրն ետ մղեց թշնամիին զօրաւոր մէկ յարձակումը։

Իտալ. բանակէն մեռած են քսան հոգի, իսկ 50 զինուոր ալ սպիտակ իտալացի և տեղացի վիրաւորուած են։

ՀՌՈՄ 26.—Հարաւ արեւելքէն հասած իտալ. երեք զօրաբանակներ պաշարեցին Սասապէնահի հապէշ ուժերը։ Ամէնէն յառաջացեալ զօրաբաժինն է զօր. Վէրնի մեքենայացուած զօրաբաժինը, որ Մէկամէ մեկնելով գրաւեց կարեւոր գիւղ մը՝ Տօկամէտօն, ուրկէ ստիպուած են անցնիլ Տակապուր—Պիլալ Սասապէնահի ճամբուն հետեւող կարաւանները։

Զօր. Ֆրուսի զօրաբանակը կը հետեւի Ֆաֆի կիրճին ճամբուն և ամէնէն ծանր գործն է որ կը վիճակի իրեն, որովհետեւ ան է որ դէմ յանդիման պիտի գայ եթովպական ամէնէն կարեւոր ուժերուն, որ կը պաշտպանեն Սասապէնահ Ֆաֆ Համանլի գետակը անցնելէ անմիջապէս յետոյ։ Ակօսթինիի զօրաբաժինը գրաւեց Կունուկարուն, որ կը գտնուի Սասապէնահի 30 քիլոմէթր հարաւ արեւելակողմը։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ՄԱՆՐ ՀՐԵՏԱՆԻՈՎ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԵՆ ՀԱՊԷՇ ԴԻՐՔԵՐԸ

ՀԱՊԷՇ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԵՆ ԻՆՔԶԻՆՔՆԻՆ

Չէմպըլէն կը տեսակցի

ՀՈՒՆԳԱՐ ԱՒԱԳԱՆԻԻՆ ՀԵՏ

ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ 26.—Մ. Օսթըն Չէմպըլէն ներկայ գտնուեցաւ անգլ. դեսպանին իրեն ի պատիւ սարքած հացկերոյթին, ուր ներկայ կը գտնուէր նաեւ արտաքին նախարար Քանեա։ Չէմպըլէն վաղը պիտի ճաշէ խնամակալ ծովակալ Հորթիի հետ։

Այստեղ իր բնակութեան ընթացքին հանդիպումներ պիտի ունենայ հունգար բազմաթիւ անձնաւորութեանց հետ, ի մասնաւորի կոմսեր Բիէպլրօ Յիքի, Լասլօ Ցէչինիի և Անթալ Միկրայի հետ։

Օսթէն Չէմպըլէն մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտարարեց որ իր ճամբորդութիւնը անձնական հանգամանք ունի և մերժեց ոեւէ յայտարարութիւն կատարել։

Կլօրինկ փոխ վարչապետ

ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ 26.—Կարգ մը շրջանակներ կ'ըսեն որ ի մօտոյ Կէօրինկ շատ աւելի մեծ քաղաքական իրաւունքներ պիտի ունենայ, աւելցնելով որ թերեւս ան փոխ վարչապետի պաշտօնին պիտի կոչուի։

Կը հաղորդուի որ այս որոշումը տրուած է հինգշաբթի օրուայ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին և պիտի հրատարակուի երկուշաբթի օր (այսօր)։ Իրաւասու շրջանակները չեն հաստատեր այս լուրը։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԱՐԱԲ ՊԵՏԵՐԸ

ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ

ՀՐԷԱԿԱՆ ՆԵՐԳԱՂԹԸ

Ընդհ. գործադուլը կը շարունակուի

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ 26.— Հավաս գործակալութեան թղթակիցը կը հաղորդէ որ Երուսաղէմի շրջանի քաղաքին մէջ մեծ հրդեհ մը ծագած է։ Արաբ պետերու նիստին ընթացքին որոշուած է բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել արգիլելու համար բաց մնացած խանութներուն քարկոծումը։ Եթէ պէտք տեսնուի վարժարանները պիտի փակուին։

Մեծ միւֆթիին նախագահութեան տակ գումարուած գերագոյն ազգ. քօմիթէն յայտարարեց որ արաբները վճռաբար որոշած են չհրաժարիլ իրենց նուազագոյն պահանջներէն, որոնք հետեւեալներն են.—

1. Ամբողջական և անմիջական արգիլումը հրէական ներգաղթին։
2. Անշարժ ստացուածքներուն վաճառման արգիլումը։
3. Արաբ ազգային կառավարութեան մը կազմութիւնը։

Հրէական հեռագրական գործակալութիւնը կոչ մը ուղղած է հրեայ հասարակութեան, ներբողը հիւսելով Պաղեստինի մէջ սիօնական շինարար գործին և յայտարարելով որ այս գործը պիտի շարունակուի ինչ որ ալ ըլլայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ 26.— Հավաս գործակալութեան թղթակիցը կը հաղորդէ որ իշխանութիւնները տեղեկացուցած են արաբ պետերուն թէ՝ զին. ջոկատներ խիստ կերպով պիտի գործեն նոր խառնակութիւններ եթէ պատահին։

Հետեւաբար միւսլիման և Հրեաներու միջեւ ընդհարման մը հաւանականութիւնը առ այժմ չէզոքացուած է։ Սակայն եւ այնպէս կացութիւնը ծանրակշիռ է և կը շարունակէ ընդհ. գործադուլը։

Հայմվէրներու գաղտնի նիստը վերջ գտաւ

ՎԻԵՆՆԱ, 26.—Իշխան Շթարհէմպէրկի նախագահութեան ներքեւ գումարուած Հայմվէրեան պետերուն գաղտնի նիստը վերջ գտաւ վարչապետ Շուշնիկի հանդէպ միահամուռ վստահութեան քուէարկութենէ մը յետոյ։

Եգիպտոսի Ֆուատ թագաւորը չէ մեռած

ԲԱՅՑ ՎԻՃԱԿԸ ԾԱՆՐ Է

ԵՐԷԿ ԿԷՍ ՊԱՐԶՈՒԱԾ ԴՐՕՇՆԵՐԸ, ՅԵՏՈՅ ԱՄԲՈՂՋ ՊԱՐԶՈՒԵՑԱՆ

Հակառակ երէկ առաւօտեան և երէկուան թերթերուն հաղորդած տեղեկութեանց, Եգիպտոսի Ֆուատ թագաւորը, որուն վիճակը իսկապէս ծանր է, չէ մեռած։ Իսթանպուլի եգիպտական հիւպատոսարանէն քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, թագաւորին արիւնահոսութիւնը դադրած և վիճակին մէջ ալ մասնակի բարւոքում նշմարուած է։

Երէկ, թագաւորին մահուան լուրը Իսթանպուլի և Անգարայի շրջանակներուն մէջ խոր վիշտ պատճառած և բազմաթիւ ցաւակցական հեռագիրներ ղրկուած են։ Քաղաքիս պաշտօնական և հանրային հաստատութիւններէն շատեր, որոնք մինչեւ ժամը 12 կէս դրօշ պարզած էին, ի նշան սուգի, 12էն յետոյ վերահասու ըլլալով բուն կացութեան ամբողջ պարզած են իրենց դրօշները։

16 ամեայ գահաժառանգ իշխան Ֆարուք, որ Լոնտոն կը գտնուի, հեռաձայնով հաղորդակցութեան մտած է Գահիրէի հետ, ուրկէ հաւաստած են իրեն թէ թագաւորը ողջ է տակաւին։ Իշխանին Եգիպտոս վերադարձը առայժմ խնդրոյ առարկայ չէ։

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՎԻՃԱԿԸ ԿԱՅՈՒՆ

ԳԱՀԻՐԷ 26.— Երէկ ժամը 22ին հրատարակուած Ֆուատ թագաւորին առողջութեան տեղեկագիրը կ'ըսէր թէ՝ թագաւորին ընդհ. վիճակը կայուն է և թէ արիւնահոսումը չի կրկնուեցաւ։ Կը տեղեկացուի որ իշխան Ֆարուք, որ ներկայիս Լոնտոն կը գտնուի, հեռաձայնով տեղեկութիւններ ուզեց իր հօր մասին։ Չէ հաստատուած այն լուրը թէ՝ իշխանը Գահիրէ հրաւիրուած է։

3 հարիւր հազար իտալացի

Ալպանիոյ մէջ պիտի բնակի

Հռոմէ հասած լուրերու համաձայն, Իտալիոյ և Ալպանիոյ միջեւ կնքուած վերջին դաշնագրին համաձայն, 300 հազար իտալացի գաղթական Ալպանիոյ մէջ պիտի բնակի։ Գաղթականներուն զետեղումը պիտի սկսի ի մօտոյ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԱԼ
կը հետաքրքրուի Ազգ. Հիւանդանոցով

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԾԱՆՕԹ ԲԱՐԵՐԱՐԻ ՄԸ

(Ծ. Խ. - Ներկայ գրութիւնը կը յանձնենք Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ամենալուրջ նկատառման)

Երկար տարիներ Պոլիս ապրած ծանօթ ազգային դէմք մը՝ որ ներկայիս արտասահման կը գտնուի, մեզի ուղղեալ նամակով մը տեղեկութիւններ կ'ուզէ Ազգ. Հիւանդանոցին մասին:

Նամակագիրը, որ միեւնոյն ատեն ամէն տարի կլորիկ գումարով մը կը նպաստէ Եէտիգուլէի Հիւանդանոցին, մեզի գրած է պարզապէս «լուսաբանուելու համար այն վրդովիչ տեղեկութիւններուն մասին», որոնք հասած են մինչեւ հեռաւոր գաղութները:

Ինչպէս կը տեսնուի, կարգ մը վրդովիչ տեղեկութիւններ հասած են արտասահման: Մեզի անծանօթ են անոնց բնոյթը, բայց դժուար չէ գուշակել թէ խնդիրը կը դառնայ այն յատկանշական հակասութիւններուն շուրջ, որոնց ականատես կ'ըլլանք մամուլին մէջ: Արդարեւ, երբ ոմանք ամէն բան վարդագոյն կը տեսնեն՝ անդին կան ուրիշներ որ երբեմն պոռթկումներ կ'ունենան առանց սակայն վէրքը բանալու:

Իսկ անոնք որ տեղեակ են իրական կացութեան, կը նախընտրեն լռութիւնը՝ պարզապէս բարեկամները չվշտացնելու կամ թշնամիներ չշահելու մտահոգութեամբ:

Մեզմէ հեռու է այդ մտահոգութիւնը, որովհետեւ երբ հանրային խնդրոյ առարկայ է, մենք սիրայօժար կը զրկուինք «բարեկամ»ներէ եւ նոյնքան գոհունակութեամբ կը ճակատինք բոլոր անոնց դէմ որոնք «թշնամի» բառը միայն ունին իբրեւ փրկութեան լաստ:

Ասոր փոխարէն, մեր կարգին մենք ալ ունինք մե՛ր մտահոգութիւնը.—Հիւանդանոցը ամէն բանէ վեր:

Այս մտահոգութիւնն է միայն որ մեզ կը ստիպէ հրապարակով պատասխանել արտասահմանի մեր ազգակցին մտերմական նամակին:

Զուզեցինք պարզ նամակով մը կարծիք յայտնել, որովհետեւ ենթադրեցինք թէ հաւանաբար կան ուրիշ ազգայիններ ալ, որոնք նոյն հարցումը ընել կը մտածեն եւ կամ ըրած են արդէն ուրիշներու:

Գլխաւորաբար այս նկատումով առօրեւ հրապարակով կը պատասխանենք մեր սրտցաւ ազգակցին:

«... Կը հարցնէք թէ ո՞ր աստիճան ճիշդ են Հիւանդանոցի մատակարարութեան վրդովիչ լուրերը:

Եթէ անձնապէս ու մօտէն տեղեակ չըլլայինք. Գթութեան Տան հանդէպ ձեր սնուցած զգացումներուն, պիտի նախընտրէինք լռել կամ ձեզի զրկել կտրօնները այն թերթերուն, որոնք նախանձելի վիճակի մը մէջ ցոյց կուտան Հիւանդանոցը,

Ձեզի անծանօթ մը, հաւանաբար ծածկէր խրոխտութիւնները՝ վախնալով որ այսուհետեւ կը դադրեցնէք ձեր լիաբուռն օժանդակութիւնը: Մինչդեռ մենք վստահ ենք որ դուք ոչ միայն տեղեակ էք կացութեան, այլ եւ դարմաններու մասին իսկ խորհած էք, բայց կ'ուզէք ձե՛ր միջոցներով ալ ստուգել կացութիւնը:

Լսեցէ՛ք ուրեմն:

Ձեզի ծանօթ են Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Պատ. անդամները: Ո՛չ մէկ խօսք ունինք անոնց անհատական արժանիքներուն մասին: Դիրքի տէր ու առեւտրական աշխարհին ծանօթ անձեր են բոլորն ալ: Ափսո՜ս՝ հրաշխիք մըն է թէ անհատական ձեռնարկներու մէջ յաջողած անձեր, բնականաբար իրենց փորձառութիւնը պիտի տրամադրէին նաեւ հանրային գործի մը մէջ, որուն լծուած են սիրայօժար եւ ոչ թէ բռնի:

Դուք, որ առեւտրական էք միեւնոյն ատեն եւ հեղինակութիւն ճանչցուած՝ օտարներու իսկ կողմէ, կրնա՞ք երեւակայել որ վաճառական—հոգաբարձու մը կարենար իր առեւտրական գործերը շարունակել՝ եթէ վարչական մը անտեսէր իր միջավայրին անտեսական կացութիւնը: Կրնա՞ք երեւակայել որ վաճառական մը, անտեսական տաղնապի այս շրջանին, շարունակէր քանի մը տարի առաջուան իր գործելու եղանակը: Կրնա՞ք երեւակայել ամէնահաստատ ընկերութիւն մը կամ նոյն իսկ դրամատուն մը որ խնայողութիւններ չմտցնէ իր պիւտճէին մէջ:

Ձեզ կը վստահեցնենք թէ ազգ. Հիւանդանոցի բոլոր անդամները, արդի անտեսական պայմաններուն պատշաճեցուցած են իրենց անձնական բոլոր գործերը: Կան հոգաբարձուներ, որոնք ոչ միայն իրենց պիւտճէներուն մէջ խնայողութիւններ ըրած են—ինչ որ գովելի է—այլ եւ վաղեմի պաշտօնեաներ ճամբելու հարկին տակ գտնուած են:

Հիմա դարձնենք մետալին միւս երեսը:

Այս անգամ կը տեսնենք նոյն անձերը՝ ազգ. Հիւանդանոցի մատակարարութեան գործին մէջ: Հոն, յանկարծ կը փոխուին տնտեսական ու առեւտրական ամենատարրական օրէնքներն ու ըմբռնումները: Երբե՛ք մի՛ վրդովիք երբ ձեզի ըսենք թէ ազգ. Հիւանդանոցը 1935ի չորրորդ ամսուան վերջը իսկ կը մատակարարուի 1934ի պիւտճէով:

Գիտենք թէ անհաւատալի պիտի նկատէք սակայն, բայց փա՛ստ է որ 1935ի պիւտճէն չէ վաւերացուած, իսկ 1936ի պիւտճէին մասին մտածելու պէտքն իսկ չէ զգացուած տակաւին:

Մարդիկ, որ իրենց սեփական խանութին համար ոչ թէ տարին, այլ ամիսը անգամ մը պիւտճէ կը պատրաստեն, խղճի կատարեալ հանդարտութեամբ երկու տարի է ի վեր առանց պիւտճէի կը կառավարեն հաստատութիւն մը, որուն ծախսը տարեկան 80 հազար ոսկիէն աւելի պատկառելի գումար մը կը մանէ ու կը հալի:

Այն միջոցին, երբ գերագոյն ազգ. իշխանութիւնն իսկ խղճի դէմ չի նկատեր 40 տարուան պաշտօնեաներ Պատրիարքարանէն դուրս նետել, այն միջոցին երբ հոգաբարձուները խղճի դէմ չեն նկատեր Ազգին Տունը ապաստանող անկարներուն առջեւ Գազազ Ամիրայի կերտած դարաւոր դուռները գոցել, այն միջոցին երբ հոգաբարձուները իրենց խանութներու պաշտօնեաները կը ճամբեն, նոյն հոգաբարձուները ԼԻԱԹՈՇԱԿ ՆՐԵՒՔ անօրէն կը պահեն:

Այն միջոցին երբ հիւանդները մահու ճիրաններէն փրկող բժիշկներ ամիսներէ ի վեր իրենց չնչին վարձքերը չեն ստանար, հինգ բժիշկի ամսականին հաւասար թոշակ ստացող անօրէններէն ոչ մէկը տասնոց մը իսկ պահանջ չունին:

Իրե՛ք, հոգաբարձուներն ալ տեղեակ են այս կացութեան եւ նոյն իսկ խնայողութեան որոշումներ առած, պաշտօնեաներու ջնջումներ քուէարկած են, առանց սակայն այդ որոշումները գործադրելու քաջութիւնը ցոյց տալու:

Պատճա՞ռը.— Ընկեր արդէն, բարեկամ չվշտացնել եւ թշնամի չշահիլ:

Ուրիշ խօսքով, մարդիկը կը կը սպասեն որ շրջան մը բոլորեն՝ պահելով արդի դոյավիճակը, որպէս զի իրենց յաջորդներուն վիճակի բոժոժ կախելու դժուարին դերը:

Հապա ազգին շա՞հը, հապա խեղճերն ու թոքախտաւորնե՞րը, որոնք անսուաղ կը մնանին, հապա Հիւանդանոցին դուռնէն ճամբուած անոք հիւանդնե՞րը, հապա ապագայ պատասխանատուութի՞ւնը, պիտի հարցնէք:

Ու մանաւանդ, եւ իրաւացիօրէ՛ն պիտի հարցնէք թէ ո՞ւր կ'երթան ձեր եւ ձեր նմաններուն օժանդակութիւններն ու ժողովուրդէն տրուած տասնոցներն ու հինգնոցները:

Կը խոստովանինք թէ մենք ի վիճակի չենք այս հարցումներուն պատասխանելու: Բաւականացանք ամէնէն խոր վէրքը միայն բանալով, որովհետեւ վստահ ենք թէ դուք գիտէք վէրքեր դարմանելու եղանակը եւ ի հարկին կրնաք կոռուաէ փրկել թէ՛ տառապակոծ խեղճերու կեանքը եւ թէ ժողովուրդին լումաները»:

Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան ուշադրութեան կը յանձնենք այս նամակը, որպէս զի գիտնայ թէ հեռաւոր աչքեր ու սիրտեր կը հետեւին իրեն:

Պատ. հոգաբարձուները պէտք է գնահատեն թէ քանիերորդ դարուն մէջ կարելի չէ երեւակայել նոյնիսկ միլիոնատէր մը որ իր լիագումար օժանդակութեան իբր փոխարինութիւն սեւ թերթի մէջ տպագրուած տեսնէ իր անունը՝ իբրեւ «ազգ. ծանօթ բարերար»:

Ո՛չ ինքզինքնիս ո՛չ ալ ուրիշները խաբենք:

Ազգին տունը այնքան մօտ է մեր սրտին, որ չենք ուզեր պայքարի նիւթ ծառայեցնել զայն, միւս կողմէ սակայն չենք հանդուրժեր որ արդի անիշխանութիւնը յաւերժանայ:

Վերի նամակը գրգիռ մը պէտք է ըլլայ Հոգաբարձութեան՝ գործով եւ ո՛չ թէ խօսքով վրդոված միտքերը հանդարտեցնելու:

Այլապէս, մեղքը մերը չպիտի ըլլայ, եթէ ստիպուինք մանել մանրամասնութիւններու մէջ, որոնց հրատարակութեան հետեւանքով ծագելիք դէպքերուն մէջ այժմէն կը մերժենք նուազագոյն պատասխանատուութիւնն իսկ:

Դ. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ
1938-ԻՆ

(Շար. Ապրիլ 22, 21 թիւերէն եւ վերջ)

Իրիկուան ժամը 9ին, օդային մարաջախտ Տուպէքէն հեռագիր մը կը ստանար, իրեն տեղեկացնելով թէ թշնամի 400 օդանաւեր սահմանը անցնելով կը պատրաստուէին իրենց վրայ յարձակելու: Եւ այդ պահուն էր որ տեղի կ'ունենար օդային իրական պատերազմը, հարիւրաւոր օդանաւերէ բաղկացած օդատորմիղներու միջեւ, բայց պատերազմը կը վերջանար Չեխերու ի նպաստ, սակայն գերմանական այս առաջին օդատորմիղին ետեւէն երկու ուրիշ տորմիղներ են որ կը հասնին. չեխական տորմիղները մաքրագործուած են, քիչ ետքը առաջին ռմբաձիգ գերման օդանաւերը կ'երեւին Փրակայի երկինքին վերեւ ու քանդումի գործողութիւնը կը սկսի պաշտպանութեան վայրերը, օդը եկած են, ճիշդ այն ծրագրին համաձայն զոր ձեռք ձգած էր չեխ ոստիկանութիւնը, բայց ժամանակ չէր ունեցած անոր գործադրութիւնը արգիլել. Գերմանացիները քաղաքը կը ռմբակոծեն մեթոտիկ կերպով, կէս գիշերին. Փրական իր դղեակներովը, իր պալատներով ու կամուրջներով եւ եկեղեցիներով այլ եւս յիշատակ մըն է միայն, ամէն ինչ քանդուած գետնի հաւասարած է այլ եւս:

Յաջորդ առաւօտ, աշխարհի բոլոր թերթերը ծանուցանելով հանդերձ Գերմանիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ միջեւ ծագած պատերազմը, կը տեղեկացնեն միեւնոյն ժամանակ Փրակայի ամբողջական քանդումը եւ կը հրատարակեն Բայխի կառավարութեան հետեւեալ յայտարարութիւնը.—

«Գերմանական կառավարութիւնը կը ցաւի որ երէկ իրիկուն ստիպուեցաւ խզել իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Չեխոսլովաքիոյ հետ: Այդ թուականէն սկսեալ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուեցան պաշտպանելու եւ ապահովելու համար Եւրոպայի խաղաղութիւնը, ինչպէս նաեւ պատիւն ու ապահովութիւնը գերմանական Բայխին:

«Գերման կառավարութիւնը կը հաստատէ իր խորին յարգանքը բոլոր ազատ եւ բարեկամ երկիրներու հողային ամբողջականութեան ու անձեռնմխելիութեան նկատմամբ»:

Ժամը տասնմէկուկէսին հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակուէր.

«Չեխոսլովաքիան գոյութիւն ունենալէ դադրած է. Պոհեմիոյ, Մորավիոյ եւ Սլովէններու հողամասերը կցուած են գերմանական Բայխին: Այս առաւօտ չեխոսլովաք բանակը մեր ցամաքային ուժերուն յանձնուած է առանց ո եւ է պայմանի: Երկիրը հանդարտ է. ի բաց առեալ արեւելեան նահանգներու մէջ պատահած քանի մը փոքր դէպքերէ: Պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են վերջ դնելու համար այս խառնակութեանց եւ վերահաստատելու հանրային կարգն ու սարքը»:

Այդ առաւօտ, Նորին Վեհափառութիւն անգլ. թագաւորական կառավարութիւնը կը քննէ դժուարին կացութիւնը —

«Իրաւ է որ Չեխոսլովաքիոյ ճզմումը մեծ ցաւ կը պատճառէ մեզ, կը յայտարարէ նախարարապետ Պէօտլի, բայց շատ մեծ խենթութիւն մը ըրած պիտի ըլլայինք, Չեխոսլովաքիոյ համար Գերմանիոյ դէմ պատերազմի բռնուելով, մինչ Եւրոպայի միացեալ մասը տեղէն իսկ չպիտի ուզէ շարժիլ. Ժողովը լրացած է ու երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ կէս օրէ ետք ժամը չորսուկէսին»:

Ժողովը որոշեալ ժամուն վերաբացուած է, բայց արտաքին նախարարութեան պետը Մ. Կանոթըն, յապաղած է բայց ճիշդ այդ պահուն ներս մանելով ու առանց սովորոյթները նկատի ունենալու ու կտրելով իր պաշտօնակիցներու խօսակցութիւնները, կը յայտարարէ.

— Պարոններ, այս ժամուս գերմանական դեսպանէն ստացայ վերջնագիր մը:

— Անշուշտ, կ'ընդմիջէ Մ. Լօյտ Տէյվիտս որ վերջերս վարչական կազմին մէջ մտած էր իբր օդային նախարար, Գերմանացիները անհանգիստ ըրիք ձեր երէկ իրիկուան նօթագրութեամբ ի նպաստ չեխոսլովաք կառավարութեան եւ կ'երեւի մեզմէ կը խնդրեն որ մենք մեր գործերուն միայն խառնուինք:

—Ոչ երբեք. իրիկուան նօթը չէ խնդրոյ առարկայ եղածը, այլ գերման դեսպանը կ'ուզէ որ իրեն ապահովութիւններ տայինք թէ մենք բոլորովին չէզոք պիտի մնանք այն պարագային երբ եւրոպական պետութիւն մը պիտի ուզէր պատերազմ յայտարարել Գերմանիոյ դէմ, իբր հետեւանք Չեխոսլովաքիոյ գերման պետութեան կցուելուն եւ կը պահանջէ որ վերջնական պատասխան մը տրուի իրեն ժամը հինգին:

—Տասնեւութը վայրկեանէն:

—Եւ եթէ մերժենք:

—Մեր մերժումը պիտի նկատուի իբրեւ պատերազմի յայտարարութիւն մը, դեսպանը շատ անկեղծ ցոյց տուաւ ինքզինքը եւ այն կարծիքը յայտնեց թէ գերման առաջին օդային տորմիղները կրնան հոս հասնիլ ժամը ութէն սկսեալ:

Նախարարները իրարու երեսը կը նային անձայն, մինչ նախարար Մ. Լօյտ Տէյվիտս խօսք առնելով կ'աւելցնէ.

— Բան մը որ ստոյգ է, այն ալ ան է թէ չենք կրնար ինքզինքնիս վտանգել եւ այս գիշեր իսկ յարձակման ենթարկուիլ. պէտք ընդունինք այս բանը:

Նախարարները հասկցած էին թէ անոր յետին նպատակը, բայց Կանոթըն կ'աւելցնէ.

— Գերման կառավարութիւնը խնդրին այս կէտն ալ ուսումնասիրած է եւ առար համար ալ իր երաշխաւորութիւն կը պահանջէ գրաւել Սուէզը եւ Ճիպրալթարը. «Ամէն մարդ գիտէ, ըսաւ ինք, գլխադասը թէ, մեր թագաւորութիւնը կործանելու վրայ է եւ տոր առաջքը առնել դժուար պիտի ըլլար եւ ինչ շահ պիտի ունենայինք Սուէզը եւ Ճիպրալթարը կողութեան տակ պահելով. սակայն պիտի նմանէր պահել բայց դրամարկղի մը բանալիները»:

Մինչ սառեցիկ վիճաբանութիւն մը ծայր կուտար, ժամացոյց կը զարնէր ու մէկը կ'աւելցնէր:

Երեք վայրկեան անցած է ... մանակը, նոր որոշում մը ...

Մ. Ֆաուլըրի երեւակայական պատմութիւնը հոս կը վերջանայ: Պատմութիւն մը որ հիմնուած ... անցեալ պատմական նմանօրինակ դէպքերու վրայ եւ որուն միջ... է նաեւ քաղաքականօրէն ... սիրութիւն մը ներկայ կացութեան ու գերման պաշտօն... շրջանակներու մտածելակերպին եւ մօտա... թեան շուրջ: Այս վէպով անգլ... ցի հեղինակը կը ձգտի արթ... պահել իր ազգակիցները այն... գային վտանգին մասին, որուն անգլ. թագաւորութիւնը ենթ... կայ է: Ֆաուլըր կը կարծէ թէ ապագայ պատերազմը պիտի պատ... կանի այն երկրին որ պիտի կրն... տէրը ըլլալ օդային ամենամեծ ... միջին:

Յ. ՕՇԱԿԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

Ծանօթ գրագէտ Յ. Օշական, որ Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանի մէջ ներկայիս ուսուցչութիւն կ'ընէ, գրած է նոր թատերախաղ մը՝ «Երբ մեռնիլ գիտենք»: Ասոր առաջին ներկայացումը տեղի ունեցած է նախագահութեամբ լուսարարապետ Տ. Մեսրոպ Ս.ի եւ ի ներկայութեան ամբողջ միաբանութեան ու Երուսաղէմի ազգայիններու:

* * *

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — Թիւ 2 —

ՐԷՇԱՏ ՆՈՒՐԻ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԱՐԵՒԸ

Թարգմ. Գ. ՀՐԱՆՏ

Այն առտուն գիւղաքաղաքէն մեկնելէս առաջ, շնորհակալ եղած էի նահանգապետին, արդարեւ Իսմայիլ Չավուշ անզուգական ընկեր մըն էր առանց քննական ճամբորդութիւններու համար: Ինչի՛ որ հանդիպէինք մեր ճամբուն վրայ կարելի էր անկէ տեղեկութիւն առնել: Բայց երբեք նեղացուցիչ շաղակրատանք չունէր ան: Ոստիկան գինուոր ընկերս գիտէր թէ ե՛րբ պէտք է խօսիլ ու երբ պէտք է լռել, ինչպէս նաեւ կ'զգար թէ որ պահուն պէտք է առանձինն թողուլ զիս՝ լեռան նեղ արահետներու ստուերին շուքին տակ:

Առիթը չէր փախցներ անկարեկիր հարուածելու համար կզգիին մեծ թէ փոքր բոլոր պաշտօնեաները եւ մա՛նաւանդ ուսադանին: Նոյն իսկ, քօղարկեալ ձեւով մը քննադատեց այն «էվլիյա»ն, որուն կառուցած լապտերով «Թիւրպէ»ին առջեւ կենալով «Ֆաթիհա» մը արտասանեց:

Բայց հակառակ ասոր, ի՛նչպէս զգուած էր կամուրջին վրայ մեր հանդիպած գիւղացիի նմանող անձը:

— Կարծեմ այս անձը կատարեալ հաւատացեալ մըն է չավուշ, ըսի:

Մեր ոստիկան գինուորը իր թաւ յօնքերը բարձրացնելով ետեւս նայելով, հազիւ թէ նշմարուող ժպիտով մը պատասխանեց.

— Ինչերնո՞ւս պէտք հաւատաքը, Տօքթոր պէյ... աւելի Աստուծոյ եւ իր միջեւ գործ մըն է... իմ ձիս կրնամ զեար խաղթել եւ «ապտեստ» առնել ալ, գաւազանը կուտամ մէջքին՝ կ'երկրպագէ, գարին ու ջուրը կը կարեմ՝ ծամ կը բռնէ... ի՛նչ օգուտ, մա՛րդ պէտք է ըլլայ: Այստեղ 5—6 տարի առաջ Իլիյա էֆ. անուն բժիշկ մը կար, անոր հոգին չափ երկար ըլլայ կեանքդ, չեմ գիտեր թէ «կեավո՞ւր» էր ան թէ հրեայ, բայց սա՛ գիտեմ միայն որ, շա՛տ մը խալիֆներէն աղէկ էր: Նոյ օրից կը հասնէր, մեղ՛, մեղայ Աստուծոյ, եթէ անոր տեղը ըլլամ ամէն գիշեր լոյս կը սփռեմ այս Իլիյա էֆ.ին գերեզմանին վրայ:

— Մեղայի եկուր հաճի Չավուշ, ըսի խնդալով, մեղք կը գործես:

Մերուկը հասկցած էր որ կը կատակեմ, բայց առանց լրջութիւնը կորսնցնելու սկսաւ մեղքի բնորոշման մասին խօսիլ:

— Մեղք կը նկատուի երբ խեղճ չհասած գործի մը մէջ կը մտնես եւ մարդոց վնաս կը պատճառես, Տօքթոր պէյ. եթէ աղէտ մը ըլլաս դուն եւ բժշկութիւն ընես, մեղք կը գործես, եթէ Ահմէտին, Մէհմէտին, Եօրկիին ու Միշօնին ոչխարները գառնուկները գողցած ատենին ես, ոստիկան գինուոր Իսմայիլ, անտարբեր հանդիսատես մը ըլլամ եւ տեղէս չի շարժիմ, մեղանչած կ'ըլլամ: Եթէ ոչխարները արածել տալ իսկ չը գիտցող մարդ մը եկէ նահանգապետութիւն, «պաշտօն»ութիւն ընէ ան ալ մեղք գործած կ'ըլլայ: Մեղք գործելը լեզուն չէ, Տօքթոր պէյ, ձեռքն է...:

Զգացած էի թէ որո՛ւ ակնարկել կ'ուզէ եւ ակամայ խնդացած էի: Խօսակցելով ալ ներկուած առուի պեխերուն տակ ժպիտ մը գծուեցաւ: Անհատանում ու անհամար ծառերը, որո՛նք տասը վայրկեանէ ի վեր մեր շուրջը եւ գլուխը պատած էին, իրենց արտաքերած սեւերի ծանր հոտով հաշիշի նմանող թեթեւ գինովութիւն մը պատճառած էին ինծ, Այս ծառերը ճամբուն անկիւնադարձը կազմող մէկ կէտին յանկարծ վերջ կը գտնէին ուր բաց տափաստան մը կար: Դիմացը, քիչ հեռուն բարձունք մը կը նշմարուէր:

Իսմայիլ Չավուշ նորէն իր ձին քշելով.

— Մասիս ուղղութեամբ գիտէ Տօքթոր պէյ, սա բարձունքին ծայրը բարձր ծառեր կան... Նոճիներ են անոնք... Նազմի պէյի ագարակը այդ ծառերուն ետին է եւ մինչեւ ծովեզերք կ'երկարի:

— Տեղացի՞ է այս մարդը, չավո՛ւշ:

— Է՛հ, գրեթէ տեղացի կը սեպուի, այս Այազմայի ագարակը հօրմէն ժառանգեց... լուսահոգին նահանգապետ էր այստեղ 35 տարի առաջ... օրհնեալ մարդ մըն էր: Շա՛տ բարիք գործեց կզգիին մէջ: Եթէ Նազմի պէյին ծանօթանաք շա՛տ պիտի սիրէք զայն պէյ: Ձեր մէկ երկու ընթացքը տեսայ որ Նազմի պէյինին կը նմանի, մա՛նաւանդ անցեալ օր այդ Մէչինճիզադէ Քէրիմ պէյին ըրածիդ մասին խօսքի: Թէեւ ոչխարի մը պէս հեզ կ'երեւիք բայց ձեր բարկութիւնն ալ վառօդի կը նմանի:

Հիմա կը հասկնայի թէ ինչո՛ւ համար այս ծեր ոստիկան գինուորը ինծի հանդէպ այսքան վստահութիւն ու համակրանք ցոյց կուտար եւ հակառակ գիս նոր ճանչցած ըլլալուն այսքան սրտաբաց կը խօսէր ինծի հետ: Գիւղաքաղաք երրորդ կամ չորրորդ օրն էր, ... բարգական վարժարանի անօրէնութեան կողմէ բաղաքագիր մը թաղապետութեան... յանձնա... ժամանակէ մը ի վեր գէշ միս կուտայ եղեր վարժարան... այդ օրն ալ նմանապէս... բանի անօրէնը ծեր, ... բարոյ անձ մըն էր: Լրագրի... փաթթուած միս կտոր մը... բանած յուզումէն կուլալ... ու կ'ողբար.

— Պէյ էֆէնտի ... զաւակները մեր ձեռքով պիտի... ցնենք.. Քէրիմ պէյ ... ւագանիէն, աւելի ճիշդը... կալներէն յանձնառու... նենք ...անկարելի կ'ըլլայ... կենալ անոր. մարդուկը ... ժամանակ նահանգային ժողով... անդամ է: Պէտք եղած պաշտօն... տուններուն մօտ դիմում կատար... ոչ ոքէ յոյս կայ, բա՛ն մըն ալ... կրնար ընել...:

(Շար.)

ՐԷԿԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ
ԱՆԴԱՆՈՑԻ ՄԱՏՐԱՆ ՄԷՋ
Ի ՅԻՇԱՏԱԿ
ԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

Ազգ. բարերար Մելքոնեան եղբայրներուն յիշատակին երէկ Ազգ. անդանոցի մատրան մէջ՝ հոգեհանգստեան յատուկ պատարագ և ստեան կատարուեցաւ խուռն մութեան ներկայութեան։

Ներկայ էին նաև Վարչութեան նապետ Գ. Պետրոս Խորասանեան և ատենադպիր Գ. Վարդան Աղ, Տէր և Տիկին Կօկանեան, ուչ Խորհուրդներու ներկայացուցիչներ, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն Տօքթ. Փէշտիմալեան, Միհրդատ Պարոնեան, Սահեան Կիւլպէնկեան, Տիգրան Նիեան, Ա. Սարաֆեան, գրասենեակի անօրէն Կ. Համբարձումեան, անդանոցի բժշկական դասը և աշտօնէութիւնը, Միհրան Զուեան և ուրիշ բազմաթիւ ծանօթ մայիններ։

Պատարագեց Ս. Պատրիարքը քարոզով մը պանծացուց հանգուցեալ բարերարներու մատուցած ծառայութիւնները Ազգին Տան բարեգործական հաստատութիւն ուն, բարեմաղթութիւններ ըով նաև Աթաթիւրքին և կառավարական աւագանիին արեւշատութեան համար, որոնց հովանիին կանգուն կը մնան այս կարհաստատութիւնները։

ութիւնները կատարեցին երեւել դպիրներ։ Յետոյ հոգեհանգստեան յուզիչ արարողութիւն կատարուեցաւ։

Հոգեճաշի սեղան սարքուեցաւ թէ՛ պաշտպանեալներուն և թէ Պատրիարքին ու հրաւիրեալներուն, ճաշացուցակն էր զատ ը, միսով թթում, ծիրանի օշաֆ։

Ս. Պատրիարքը և բոլոր հիւրերը այցելեցին Յակոբեան և Կիւլպէնկեան յարկաբաժինները։

ՅՕՂԼՈՒԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ
ՀՐԱԺԱՐԱ՞Ծ

Երեկոյեան թերթերը երէկ արձագանգ կ'ըլլային լուրի մը, որու համաձայն Պէյօղլուի Թաղ. Խորհուրդը երէկ առտուան նիստին որոշած է հրաժարականը ներկայացնել Վարչութեան։

Այնպէս կը կարծենք թէ այս որոշումը անխուսափելի է և լաւագոյն լուծումը ըլլալ Խորհուրդի մը համար, որ ով մը ըլլալէ աւելի խառնարան է կարծես և իր գործունէութիւնը, ինչպէս գրած էինք նախորդ օր, կը դառնայ աւելի իր անդամոց վէճերուն շուրջ, քան թէ թաղին գործերուն ներքին կարգադրութեանց։

Արդարեւ, ինչպէս կրնայ գրական և օգտակար գործ տեսնել խորհուրդ մը որ երկու ճակատ կազմած է ինքն իր մէջ և մէկ կողմին միւս կողմէ կուրացուցանելով է և այսպէս ամէն հարց մէջ։ Եւ աւելին շրջանի մը մէջ, թաղը այնքան լուրջ և սրտցաւ գործունէութեան մը կը կարօտի, մանաւանդ երբ այս միակ հարուստ թաղն իսկ այսօր պիւտճէի տագնապի մը մատնուած է։

Խիստ փափաքելի է և նոյն իսկ հրամայական դարձած է որ Պէյօղլուի թաղին պահանջները ըմբռնող անձերէ և խոհուն խորհուրդ մը ունենայ այլ եւս և օգտակար գործունէութիւն մը ցոյց տայ, հեռու մնալով ներքին սին վէճերէ։

ՊԷՊՕ, ՊԷՊՕ
ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ

Ինչպէս հաղորդած էինք, ծանօթ բեմադրիչ Ա. Մամաթեան, իր գնահատելի գաղափարը ունեցած է այս անգամ բեմի վրայ ներկայացնելու անմահն Սունդուկեանի ՊԷՊՕՆ, որուն ժապաւէնը քան մեծ խանդավառութիւն ստեղծեց Իսթանպուլի հասարակութեան և մանաւանդ հայ ժողովուրդին մէջ.

ՊԷՊՕ ի բեմադրութիւնը, իր ամենէն սիրուած և մինչեւ այսօր բեմէն երբեք կրկնուած երգերով, հանրաբար բոլորովին նոր զգայութիւն մը պիտի առնեն թատերասէրները մէջ, որոնք առիթը պիտի ունենան կենդանի շարժումներով տեսնելու և վայելելու Սունդուկեանցի ԲՈՒՆ ԳՈՐԾԸ,

Ներկայացումին թուականը խիստ ըլլալով, պէտք է այժմէն առնել տոմսակները, որոնք կը ծախուին Ղալաթիա, Թիւնէլի կից, Քիւր փողոց Կիւլ խանի մէջ, Թիւ Գրասենեակը։

ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ

ՆՈՐ ՇԻՇԼԻ ՅԱՂԹԵՑ
3Ի ԴԷՄ 4 ԿՕԼՈՎ

Երէկ առաւօտ ժամը 10.30ին, Պէշիկթաշի Շէրէֆ սթատին մէջ տեղի ունեցաւ Սթատին տնօրէնութեան կողմէ կազմակերպուած Լիկի մրցումներուն կարեւորագոյներէն մէկը՝ Նոր Շիշլիի և Առնավուտգիւղի Ա. կողմերուն միջեւ,

Առաջին կիսախաղին, Շիշլիցիք իրենց շատ լաւ խաղարկութեամբ տիրապետեցին խաղին և հակառակ հակառակորդներուն զօրաւոր յառաջապահներուն թափած ճիգերուն՝ կրցան 4 կօլ նշանակել։ Գրիգորիկ իրմէ սպասուածէն շատ փայլուն խաղ մը ցոյց տուաւ, մանաւանդ առաջին իր երկու կօլերով յաջողեցաւ գերազանցել միւս խաղընկերները, որոնց կարծես բարի նախանձը շարժած էր և կ'ուզէին Գրիգորիկին օրինակին հետեւիլ... Տիրանիկ եւս կը նշանակէր իրեն բաժին ինկող երրորդ կօլը։ Եւ Ա. կիսախաղին վերջանալուն հազիւ հինգ վայրկեան մնացած, Սուլտանը ուժգին վօլէթ հարուածով կը նշանակէր չորրորդ կօլը։

Բ. կիսախաղին՝ Շիշլիցիք վստահ իրենց յաղթանակին վրայ, սկսան անփոյթ գտնուիլ։ Ասոնց այս ընթացքը Առնավուտգիւղցիներուն յարմար առիթը տուաւ առաջին կօլը ընելու։ Ֆէրուխան, թէեւ չէր ջղայնացած բայց և այնպէս իր ամէն անգամուան խաղը չէր կրնար խաղալ։ Հաֆերու տկարութիւնը զգալի էր Բ. կիսախաղին։

Ահա՛ ուրիշ կօլ մը եւս...։ Չէ՛ ալ Շիշլիցիք չեն կրնար իշխել խաղին։ Առնավուտգիւղցիք աւելի եռանդոտ սկսան յարձակիլ, ինչ որ պատճառ եղաւ երրորդ կօլի մը։

Խաղը լրացաւ 3ի դէմ 4 կօլով ի նպաստ Շիշլիի թէեւ, բայց մեր տղաքը սպասուած արդիւնքը չը կրցան տալ։

⁂ Նոյն խումբերուն Բ. կողմերը մրցեցան ժամը 9ին և Շիշլիի փոքրիկները յաղթանակը տարին 0ի դէմ 3 կօլով։ Կը շնորհաւորենք զիրենք իրենց այս յաջողութեան համար։

⁂ Հաքօվա—Կիւնէշ մրցումը տեղի ունեցաւ երէկ Թաքսիմի Սթատին մէջ բազմահազար հանդիսատեսներու ներկայութեան։ Երկու կողմերը 2—2ով հաւասար մնացին։

ՄԱՐԶԱՍԷՐ

ԵՈՒՍՈՒՖ ԻԶԶԷՏՏԻՆԸ ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱ՞Ն ՍՊԱՆԵԼ ՏՈՒԱՒ
ԿԱՐԵՒՈՐ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԵՐ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

Դատական պաշտօնատան աւանդի մասնաճիւղին մէջ գտնուած են պատմական խիստ արժէքաւոր փաստաթուղթեր, պայուսակի մը ներքեւ, Նախկին ամբաստանեալներու յատուկ անպէտ իրեղէնները դասաւորած պահուն։ Այս պայուսակը, կնքուելով դատական գործավարութեան պիտի ղրկուի։ Պայուսակին ներքեւ գտնուած փաստաթուղթերը թէեւ գաղտնի կը պահուին, սակայն կ'ըսուի որ անոնք կը բաղկանան Եուսուֆ Իզզէտտինի ձեռագիր մէկ նամակէն, զմելիէ մը և այն արիւնոտ միջադէպին առթիւ հարցաքննուած կարգ մը անձերու խօսքերէն և քննութեանց տեղեկագրերէն։

Այս նամակին մէջ Եուսուֆ Իզզէտտին բուռն կերպով կը յարձակի Իթթիհատականներու քաղաքականութեան վրայ։ Եուսուֆ Իզզէտտինի և Էնվէր փաշայի միջեւ, գահաժառանգը Չանագգալէի ճակատը այցելած պահուն, կարգ մը մը տարակարծութիւններ ծագած է։ Եուսուֆ Իզզէտտին քննադատած է Էնվէր փաշայի ծրագիրները, ու օր մը Էնվէր փաշան ծեծած պալատին մէջ։ Էնվէր փաշա, ասկէ ազդուելով, գիշեր մը առաւօտեան դէմ սպաննել տուած է գահաժառանգը։

Կ'երեւի որ, այն ատենուան ոստիկանական քննութիւնները ախորժելի չէ թուած Իթթիհատականներուն, որ քննութիւնը դադրեցուած և գաղտնի թղթածրարները պայուսակի մը մէջ դրուելով պահուած է։

Այս փաստաթուղթերը պիտի գան լոյս սփռել պատմութեան մութ մնացած մէկ էջին վրայ թէ՝ Եուսուֆ Իզզէտտին իրապէս անձնասպա՞ն եղած է թէ՝ սպանուած։

ՊՈՒԼՂԱՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱՐԵ
ՑԱՐԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
ՍԷՆ ԺԵՐՄԷՆԻ ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԿԸ ԽՕՍՈՒԻ

ՍՕՖԻԱ, 25. — Այսօր ժամը 10ին Թագաւորը պալատին մէջ ընդունեց վարչապետը և դահլիճին բոլոր անդամները։ Անոնք չորս ժամ մնացին Թագաւորին մօտ և լուսաբանութիւններ տուին ներկայ ու ապագայ գործերու մասին։

Այս գումարումին շուրջ հետեւեալ յաւելուածական մանրամասնութիւնները եւս կը հաղորդուին. — Հակառակ անոր որ այս գումարումէն վերջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը ո և է կարեւոր յիշատակութիւն մը չըներ, սակայն և այնպէս կացութիւնը բոլորովին տարբեր է։ Թագաւորը որ 15 օրէ ի վեր ճամբորդութեան մը ձեռնարկած էր երկրին մէջ, կը փափաքի մի անգամ ընդ միշտ լուծում մը տալ քաղաքական կացութեան։

Միւս կողմէ տարակարծութիւն ծագած ըլլալով պատերազմ. նախարարին և իր ընկերներուն միջեւ, առաջինը չէ մասնակցած դահլիճի կարգ մը նիստերուն։ Այս տարակարծութիւնը ներկայիս հարթուած ըլլալ կը թուի։ Դահլիճին մէջ կատարուելիք փոփոխութիւնները մինչեւ 15—20 օր տեղի պիտի ունենան։

Կ'ըսուի թէ այս օրուան նիստին կարդացուած են արտասահմանի պուլկար դեսպաններուն տեղեկագրերը, Եգէականի վրայ ելքի մասին։ Ասկէ զատ հասոյթի նոր աղբիւրներ փնտռուած են Պուլկարիոյ վերաշինութեան համար։»

ՓԱՐԻԶ, 25. — Այս երեկոյ, դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կատարուած խօսակցութեանց համաձայն, այն տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ ճիշդ են Սօֆիայէն հասած լուրերը, Սէն Ժերմէնի դաշնագրին վերաքննութեան մասին։

Ն. Խ.— Գործակալութեան իբր Սէն Ժերմէն հաղորդած դաշնագիրը պէտք է Նէօյյի ըլլայ։ Որովհետեւ Պուլկարները ոչ մէկ կապ ունին Սէն Ժերմէն դաշնագրին հետ։ Այդ դաշնագրին հետ միայն Աւստրիա է որ կապ ունի։

Պալքան եւ Փոքր Համաձայնութիւնները
ԱՆԽԱԽՏ ԿԸ ՄՆԱՆ Կ'ԸՍԷ ԹԻԹՈՒԼԷՍՔՈՒ
ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ Է ԲԱՐԻՈՔՄԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ ԿԱՆ

ՊՈՒՔՐԷՇ 26.—Արտաքին նախարար Թիթուլէսքու Սինայայի պալատը գնաց և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թագաւորին հետ։ Ան տեղեկութիւններ հաղորդեց իր Լոնտոն և Փարիզ այցելութեանց, ինչպէս նաեւ ընդհ. քաղաքական կացութեան մասին։

Այս տեսակցութենէն վերջ, նախարարը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ լրագրողներուն.

— Թագաւորին պարզեցի ընդհ. կացութիւնը, որ թէեւ տակաւին ծանրակշիռ է։ սակայն բարւոքման նշաններ ցոյց կուտայ։ Սերտ գործակցութիւն մը գոյութիւն ունի Պալքանեան Ուխտի և Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց միջեւ, ինչ որ խաղաղութեան լաւագոյն երաշխիք մը կը կազմէ։ Չեմ կրնար հաւատք ընծայել այն զրոյցներուն թէ Աւստրիոյ մէջ պետական հարուած մը կատարուի ի նպաստ Հաբսպուրկներուն։

Հապէշ կայսրը իր հարստութիւնը
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՊԱՀ ՏՈՒԱՒ

Լոնտոնի «Տէյլի Էքսփրէս» թերթը կը գրէ որ հապէշ կայսրը իր հարստութեան մնացեալ մասը՝ 35 հազար անգլ. ոսկի Լոնտոնի դրամատուններուն պահ տուած է յանուն իր զաւակներուն։ Այսօր կատարելապէս փճացած են այն մեծ հարստութիւնները որ գոյութիւն ունէին կայսեր և կայսրուհիին ամուսնութեան ընթացքին։ Նոյն թերթը կը գրէ որ կայսրը բոլորովին յուսալքուած ըլլալով կայսրուհին և զաւակները, կը համոզէ որ Լոնտոն երթան։

Հիթլէր կը ներէ ալ

ՊԵՐԼԻՆ 25.— Հիթլէր ստորագրեց ներման որոշումագիր մը, որու համաձայն ներում պիտի շնորհուի հետեւեալներուն. 1. Նացի իտէալին դէմ գործելու համար օրէնքներու դէմ շարժողները, բացառութիւն ըլլալով ոճրագործները։ 2. Նացի կազմակերպութեանց մասին լեզուագարութիւն կատարած ըլլալու ամբաստանութեամբ դատապարտուածները։ 3. Հիթլէրի անձն ու Նացի աւագանին նախատողները։

Ռումբ եւ հուր Սպանիոյ մէջ

ՄԱՏՐԻՏ 26.—Օրկանտոյի մէջ, Թաղապետական խորհուրդին գումարման ընթացքին, ռումբ մը պայթեցաւ, սպաննելով խորհրդական մը և վիրաւորելով չորս խորհրդականներ, որոնց երկուքին կեանքը վտանգի մէջ է։ Ցոյցեր տեղի ունեցան և ցուցարարները խուժեցին աջակողմեաններու բնակած տուներուն վրայ և կրակի տուին.

Գերմանիա մէկ միլիառ մարքի
ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿՆՔԷ ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ 26.—Պերլինի ելմտական շրջանակներուն մէջ զրոյց կը շրջի, թէ Լոնտոնի հրապարակէն գերմանական փոխառութիւն մը կատարելու նպատակաւ սկսուած բանակցութիւնները վերջացած են։ Փոխառութեան գումարը մէկ միլիառ մարք պիտի ըլլայ։

Մարքօնիի եղբայրը մեռաւ երէկ

ԼՈՆՏՈՆ 25.—Մարքօնիի եղբայրը այսօր մեռաւ Լոնտոնի մէջ, սրտի հիւանդութեան հետեւանքով,

Հեռաձայն Նիւ Եորքի եւ Մոսկուայի միջեւ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 25. — Մոսկուայի և Նիւ Եորքի միջեւ հեռաձայնի ուղղակի հաղորդակցութիւնը գոհացուցիչ արդիւնք տուած ըլլալով, մօտ ատենէն կանոնաւոր սպասարկութիւն մը պիտի հաստատուի երկու քաղաքներուն միջեւ։

Ճերմակ ռուս լրտես մը ձերբակալուած

ՓԱՐԻԶ, 25. — Զրոյց կը շրջի թէ, ճերմակ ռուսական բանակի սպաներէն Նիքօլա Ալէքսիէֆ ձերբակալուած է լրտեսութեան յանցանքով։ Այս լուրը ոչ հաստատուած է և ոչ ալ հերքուած։ Այսու հանդերձ պէտք է գիտնալ թէ, օրէնքը կարգիլէ ամենափոքր յայտնութիւն մը ընել լրտեսական ո և է խնդրի շուրջ։

[illegible]

ՎՈՍՓՈՐԻ և ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ յարգոյ ազգայիններուն կը ծանուցուի թէ մինչեւ գիշերուան 12 «Արեւելք»ի տպարանը բաց է անակնկալ հեռաձայնի առջեւ ո և է յայտարարութեան համար։

ԳՐԻԳՈՐ ԻԶՄԻՏԼԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ

Փարիզէն վերադարձած ըլլալով, կը ծանուցանէ իր յարգելի յաճախորդներուն թէ՝ յետ այսու այրերու ամէն տեսակ հագուստներ և վերարկուներ, ինչպէս նաև կիներու յատուկ թայյէօր և քլասիք մանթօներ պիտի պատրաստուին իր աշխատանոցին մէջ, փարիզեան ամենավերջին նորաձեւութեամբ։

ՀԱՍՑԷ.— Քարաքէօյ, Թիւնէլի կից, Մէրթէպանի փողոց, Հուլուսի պէյ խան, Թիւ 1—2։ Հեռաձայն՝ 41098։

ԿԱՐ ՈՒ ՁԵՒԸ

Դիւրուսոյց մեթոտով և կարի ամէն նրբութիւնները գործնականապէս և հիմնական կերպով կ'ուսուցանէ և վաւերացեալ վկայական կուտայ

ՆԵԿՏԱՐ Գ. ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ

Գարնանային շրջանի աշակերտներու արձանագրութիւնը սկսած է։ Բացի կիրակիէ, դիմել ամէն օր ժամը 9—12 և 14—18

Պէյօղլու. Ալթըն Պագգալ, Պալըգ Ճամպէրի Թիւ 63

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ
Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36
Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողներ բացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անցեալ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ, ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱ

ՓԱՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐՈՒՆ..

Փորձեցէք մեր նոր հնարած ՓՈՐԹԱԹԻՖ ՓՈՒՌԸ, այլեւս ազատ կ'ըլլաք փապաններու քարիւներէն և աւելորդ ծախքերէ։

Էքօնոմիք և արագ, համեղ ուտելիքներ կը պատրաստուին, րաթեա, կաթօ, խմորեղէն, կիւվէճ ևլն.։ Գործածութեան եղանակը շատ դիւրին է, օդային կազով, փեթրոլով և փայտ ածուխով։

Գինը խիստ դիւրամատչելի է։ Միմիայն 3ուկէս ոսկի տալով կ'ունենաք 30—50 ոսկի արժող կազի և ելեկտր. փուռերուն գործը տեսնող և շատ աւելի էքօնոմիք փուռ մը։

Դիմել ստորեւ նշանակուած վաճառատուները, որոնցմէ գործածութեան եղանակի մասին կրնաք մանրամասն տեղեկութիւն ունենալ.— Բանկալթի, Հարպիէ վրժ.ին դէմ Թիւ 337, Նալպուր Պ. Ճիւան, Կալաթա, Գարաքէօյ, կամուրջին մօտ, Ֆէրմէնճիլէր փողոց, քօլոնիալի տէփօ, Թիւ 149 Պ. Ռաֆֆի. Պէյօղլու, Եէնի Չարշը, չիտակի վրայ, Թիւ 214 Պ. Ժօզէֆ։

ՏԻԿԻՆՆԵՐ
ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ
ԿՈՒԶԷ՞Ք ՈՐ ՁԵՐ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ ՄՆԱՆ
ՄԻՇՏ ՆՈՐ
ՄԻՇՏ ՆՈՒՐԲ
ՄԻՇՏ ՓԱՅԼՈՒՆ.
Գործածեցէք ՖՕՌԹԻՊԱ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՆԻԹԸ
զոր քսելով ձեր գուլպային մաշելու հաւանականութիւնը ունեցող տեղերը, կատարելապէս ապահոված կ'ըլլաք անոր տեւականութիւնը։
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Մ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
Փնտռել բոլոր մեծ դեղարաններուն և արդուզարդի իրեղէն վաճառող խանութներուն մէջ։

Այն պարապ գանձանակը զոր այսօր գործածելու պիտի սկսիք վաղը ձեզ պիտի պարգեւէ բարօրութիւն և երջանկութիւն։

ԹՈՒՐՔԻԷ ԻՇ ՊԱՆՔԱՍԸ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ = Թիւ 100 =

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Գ. ՄԱՍ

ԺՕԶԷՖԻՆ

Այսպէս, Ժօզէֆին ինկած ըլլալով կարծես իր յօժար կամքով բանտի մը չորս պատերուն մէջ, սկսաւ չարչարուիլ, կառափնատի սպասող մահապարտի մը սոսկալի մղձաւանջներով։

Բայց մինչ իր յուզումներուն վերջին վայրկեաններուն վրայ արբելու հերոսական ճիգերը փորձելով, բարձրացաւ սանդուխներէն, ու ինքզինքը բոլորովին լքելով ճակատագրին ճանկերուն՝ բախեց դուռը

— Ե՛ս եմ, Ժօզէֆ'նը, աղաչողական տխուր շեշտով մը ձայնեց։

Ո՛չ մէկ պատասխան։ Ականջ տուաւ։ Ո՛չ մէկ շշուկ։ Սակայն և այնպէս պէտք էր որ Պոնափարթ ներսը գտնուէր, քանի որ Լուիզ Գոմփուան զինքը խաբելու ո՛չ մէկ պատճառ կրնար ունենալ։ Կարծելով թէ արդէն Մեծ Մարդուն գնզեցիկ արտայայտութիւնը զինքը կը լռեցնէ… երեւակայելով թէ, պատերը թափանցիկ են՝ ու «Հրեղէն Իշխան»ին սիրտը գթառատ։

— Ե՛ս եմ, ե՛ս եմ, յարեց լալահառաչ…։ Եթէ դուն զիս չգտար այստեղ, քու վերադարձիդ՝ պատճառը պէտք է որ բացատրեմ իր բոլոր մանրամասնութիւններով։ Ես գացած էի սրբել ջնջել այն բոլոր ամբաստանութիւններն ու արատները, զորս թշնամիներս չը պիտի փախցնէին առիթը՝ զիս սեւցնելու համար։ Կը լսե՞ս Ո՛հ, պատասխանէ… բառ մը, բառ մը միայն… Նե՛րս ընդունէ զիս, ես շատ աւելին ունիմ քեզ բացատրութիւն տալու իմ ընթացքիս մասին…։ Չեմ ուզեր որ իմ վրայ սխալ գաղափար կազմես այլեւս։ Բա՛ց դուռը… եթէ զիս տեսնես չպիտի ճանչնաս, որքա՜ն փոխուած եմ… այն ատեն պիտի կըրնաս կշռել տառապանքիս ծանրութիւնը։

. . . .

Նոյն լռութիւնը։

Այս անգամ Ժօզէֆին ծունկի չոքած կը շարունակէ.

— Գիտեմ թէ, ես շատ սխալներ գործած եմ, և քու աչքիդ՝ թշուառական մըն եմ. բայց դէչ կին չեմ… համոզուէ՛։

Մտի՛կ ըրէ զիս… Չենք կրնար այսպէս յանկարծ իրարմէ…։ Գըթութի՜ւն…։ Գթա՛ զաւակներս Հորթանսը և Էօժէնը, որոնք այնքան կը սիրէիր։

Յոգնած, յուսահատ՝ դադրած այլեւս աղերսելէ ու լալէ, Ժօզէֆին ինկած էր գրեթէ «Հրեղէն Իշխան»ին փակ ու լուռ դրանը առջեւ։ Օր. Գամփուան կը խղճար, այնքան փառաւոր օրեր տեսած, երջանիկ սէր մը վայելած նախկին հուրիին վրայ, որ այսօր դուռներուն սեմերուն ինկած՝ իր մեղքերուն քաւութիւն կը խնդրէր, ի զո՜ւր։

Մտածեց, բարի Օրիորդը, երթալ բերել երկու զաւակները Ժօզէֆինի, գոնէ այս կերպով Զօրապետին դուռը շարժել կարենալու համար։

Ու քիչ վերջ ահա՛, երկու զաւակները միացած են ծնկաչոք իրենց մօրը քով, և երեք բերաններ կ'աղերսեն արցունքներու մէջ խեղդուած բառերով…։

Մի՛շտ նոյն, անխղճելի լռութիւնը։

Սակայն դրան միւս կողմը… Պոնափարթ բոլոր խօսքերը լսած է, չէ՛ պատասխանած ինքնիրէն խորհելով «Զաւէ՛շտ»։

(Շար.)

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ

FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Ջինիլի Ռըհթըմ խան Ա. յարկ, Թիւ 93, 95, 97։ Թէլէֆօն 44792։

«Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.»

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Արագածման սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Ռօթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Ceres	այժմ Պոլիս է
Orestes	Բեռ կ'առնէ Մայիս 11-16ին

Փեռերու վրայ մասնաւոր շոգենաւային սպասարկութիւն. Հանոփ և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն Ամսթէրտամէն կ'սպասուին

Orestes	Մայիս 15ին
Ulysses	Մայիս 2ին

Ամսթէրտամէն մօտալուտ մեկնում

Orestes	Ապրիլ 22ին
Hermes	Մայիս 6ին

Nippon Yusen Kaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքօհամայի, Քօպի, Տէյրէնի, Ջինկթաոյի, Շանկհայի, Հոնկ-Քոնկի, Ինկաբուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բօօթ Սայիտի, Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէօս, Մարսիլիա, Պարսելոնա, Վալէնսիա, Լիվրբուլ և Կըլասկօ։

Lyons	Maru	Ապրիլ 20ին
Lima	»	Մայիս 2ին
Toyooka	»	Յունիս 20ին

Compagnia İtaliano Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պտոյտներու տոմսակներով ապահովութիւնը կ'ստանձնէ։

Հարիւրին 50 զեղչ Իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ Կալաթա, Ջինիլի Ռըխթըմ խան,

Ընկերութիւնը որ ՍԻԹ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, Եւրոպայի բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Պոլիս-Փարիզ և Պոլիս-Լոնտոն գիծերու համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԵՍԹԻՆՕ

LLYOD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ՔՕԼԹԻԱ

Դշ., 29 Ապրիլ. ժամը 17ին, դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ.

ԱՎԷՆԹԻՆՕ

Եշ., 30 Ապրիլ, ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Նափօլի, Մարսիլիա, Ճենովա։

ՃԻԼԻՕ

Եշ., 30 Ապրիլ, ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէ, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՖԷՆԹՕՆԻԱ

Շբ., 25 Ապրիլ, ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Վոլօս, Փիրէ, Փաթրաս, Պրինտիզի, Անգօնա, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. Գործակալութեան. Մերքէզ Ռըխթըմ խան, Կալաթա. Թէլէֆօն 44877 8 9 և կամ Պերայի ճիւղը Կալաթա Սէրայ թէլ. 44656։

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ եւ կապ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատրաստ է՝ «Աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներու» համար տոմսակներ ընդունիլ և փոխարէն ուղղակի քօնէսըման տալ։

DEUTSCHE LEVANTE LINE HAMBOURG

[illegible]

Tilly L. M. Russ	Այժմ Պոլիս է
Andros	կը հասնի Ապր. 25ին
Avola	» » 27ին
Manissa	կը հասնի Մայիս 11ին

Մօտալուտ մեկնումներ դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա

Andros	բեռ կ'առնէ Ապր. 25 – 27
Manissa	բեռ կ'առնէ Մայիս 11 – 13

Մօտալուտ մեկնումներ Պոլսէն դէպի Համպուրկ, Պրէմ, Անվէրս և Ռօթէրտամ

Angora	այժմ Պոլսոյ մէջ

ՕԴԱՅԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ «ԿՐԱՖ ՑԷՓԼԻՆ»ով

Ամէն կարգի տեղեկութեանց համար դիմել շոգենաւային գործակալութեան՝ Մ. Մ. Լասթէր Սիլպէրման և Ընկ., Ղալաթիա, Ցովակիմեան խան, հեռ. 44647 6։

Kiel	բեռ կ'առնէ	Ապրլ	25–27
Avola	»	»	28–30
Tilly	բեռ կ'առնէ	Մյս.	1–4
Andros		Մյս.	7–9

Ուղղակի քօնէսըմաններ և ճամբու տոմսակներ, աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներուն համար հետեւեալ ընկերութեանց նաւերով.—

Hambourg-Amerika Line, Nord deutscher Lloyd et de la Hambourg Sudamerikanisch Damp-Schiffahrst Gesellschaft.

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCİYAN

Basıldığı yer
ARTUN Basımevi: Galata Billur sokak No. 10

Ինչո՞ւ միշտ կը նախընտրես GRİPİNը

ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ

Նախորդ օր ցրտառութիւն ունեցեր էր երէկ զաւակս, իսկ այս առտու ոտքի ելաւ

ԿՐԻՊԻՆԸ

ցրտառութեան, հարբուխի, կոկորդի ակռայի, մէջքի, ջիղերու, մասներու ցաւերու և մանաւանդ յոդացաւի դէմ խիստ ազդու է։

ԿՐԻՓԻՆԸ

Բոլոր ցաւերն ու խոնջերը կ'անհետացնէ։

ԿՐԻՓԻՆԸ

փորձեցէք

Ռատիօլինի ակռայի բաթի գործարանին մասնագէտ քիմիագէտին կողմէ կը պատրաստուի։

ԲԱՍԹԻԼ ՖՕՌ
ԳՈՐԾԱԾՈՂՆԵՐԸ
PASTİL FOR PASTİLFOR PASTİL FOR PASTİLFOR PASTİLFOR
PASTİL FOR
BRONŞİT, NEZLE ÖKSÜRÜK ve BOĞAZ HASTALIKLARINA KARŞI EN MÜKEMMEL MÜSTAHZARDIR
RADYOLİN FABRİKASI MÜSTAHZARATINDAN

Հարբուխի, հազի, շունչի նեղութեան չեն բռնուիր, իրենց ձայ չեն մարիր, շնչերակները չեն հիւանդանար, կոկորդնին չի ցաւիր։

Ձեր ակռաները խնամող մասնագէտի ամենադիւրին կերպով տալիք վճիռը

ՌԱՏԻՕԼԻՆ

ԳՈՐԾԱԾԵԼ ԿԱՄ ՉԳՈՐԾԱԾԵԼՆԻԴ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

Որովհետեւ ՌԱՏԻՕԼԻՆը ակռաները առանց գծելու եւ դելու կր ճերմկցնէ

Որովհետեւ ՌԱՏԻՕԼԻՆը լինտերուն բնական գոյնը կը պահէ:

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ)(11)(

ՄԻՇԵԼ ԶԷՎԱՔՕ

ԻՋԱՊՕ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

▼▼▼▼

Ուշադրութիւն կ'ընէր, որ զինքը վիրաւորելէ կը զգուշանային։ Ինչո՞ւ համար։ Ինչո՞ւ։ Մինչ ինք արդէն հինգ վեց հոգի վիրաւորած էր։ Ի՞նչ կ'ուզէին անոնք, ինչո՞ւ համար կ'աշխատէին զինքը դէպի ջուրը քշել։

Հարտի կը տկարանար։ Հարտի կը հեւար։ Սարսափի մտածումներ կը խուժէին իր վրայ։

Հարտի կը զգար թէ մահուընէն զէշ վտանգ մը կը սպառնար իրեն։ Ի՞նչ վտանգ։

—Աւելի լաւ է մեռնիլ, գոչեց վերջին անգամ մըն ալ նետուելով լուիկ ուրուականներուն վրայ։

Աւելի լաւ քան ի՞նչ։ Չէր գիտեր։ Սակայն ինքը խոյացաւ մեռնելու համար, խուսափելու համար այդ անծանօթ բանէն։ Ու նոյն պահուն գանկին վրայ բուռացած հարուածէ մը գետին իյնալով նուաղեցաւ։

ՀԱՐՏԻ ՏԸ ԲԱՍԱՎԱՆ

Հարտիի նուաղումը կարճ տեւեց։ Երբոր ինքզինքը գտաւ, տեսաւ որ տարածուած է խորտուբորտ տախտակի մը վրայ, որ մեղմօրէն կը սարսռար ու լսեց մեղմաքնոյշ շշուկը ջուրին, որ ընդհատ կը ճեղքուէր։ Պարզապէս աչքերը բացաւ ու գոցեց. մտքին մէջ յստակօրէն պատկերացած մնաց ինչ որ տեսաւ. այսինքն երկու սեւ ստուերներ քով քովի նստած նստարանի մը վրայ, և ուրիշ մը՝ որ գլուխը ծռած էր իր վրայ, առինք լուսարանէն զինքը. կը գտնուէր նաւակի մը մէջ, զոր կը վարէին երկու նաւավարներ. և մարդ մը կը հսկէր իր վրայ։ Ինչո՞ւ համար այդ նաւակը. ո՞ւր կը տանէին զինքը։

Հարտի կրկին բացաւ ու գոցեց աչքերը։ Այս անգամ իր բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացած էր այդ ծռած գլխուն վրայ։ Հարտի սարսռաց. այդ հսկայի դէմքին վրայ խոշոր գիրերով, կարդացած էր զինքը մեռցնելու կամքը։ Բայց ինչո՞ւ համար չէին մեռցներ զինքը…։

Այդ հսկայ մարդը, որ զինքը կը քննէր, Պապա Ռըտօնն էր։

Ու Պապա Ռըտօն կը մտածէր.

— Ինչո՞ւ համար առանց արիւն թափելու։ Դաշոյնի մէկ հարուածով ամէն ինչ պիտի լմննայ, և յետոյ մարմինը ջուրին մէջ պիտի նետուի, մարդ չպիտի տեսնէ և գիտնայ։ Սատանան տանի Սալթանօն և իր չար գործերը։ Թագուհին իրաւունք չունի։ Սալթանօն վերջապէս սատանային տարօրինակութիւնն է։ Սատանան տանի…։ Բռնամահ ընել՝ առանց արիւն թափելու։ Ի՞նչ ընեմ։ Արդեօք նոր հարուա՞ծ մըն ալ տամ գլխուն։ Մատներովս անոր կոկորդը սեղմեմ։

Ասիկա արտայայտութիւնն էր պայծառ բայց երկար մտածումի մը, որ շատ խորթ ուրիշ հով մը եղաւ, հազիւ գետին մէջտեղը հասնելու ժամանակին չափ։ Եթէ Պապա Ռըտօն մօտէն նայած ըլլար տղուն ճշգրիտ ծանօթութիւն մը պիտի ունենար այն ձեւերուն վրայ։ զոր սարսափը կուտար մարդկային դէմքի մը։ Սակայն Պապա Ռըտօն շտկուած էր։ Որոշումը տուած էր։ Դըլխուն հարուած մը աւելի շուտ պիտի լմնցնէր գործը։ Պապա Ռըտօն անհակ հանդարտութիւնով մը իր աջ բազուկին բռունքը կը սեղմէր։ Հարտի թոթոշի դէմքով այս մարդուն դէմքին վրայ տեսաւ մահուան մըտածումին շունչը, տեսաւ անհուն պատրաստութիւնը. ըմբոստացաւ իր միտքին, երեւակայութեան, մարմինին, ջիղերուն դէմ բոլոր կենդանի ուժերը կանչեց, գտնուք խառացուց, եթէ կարելի է այսպէս ըսել։ Անիկա տեւեց երկու բոպէ։

— Պէտք է որ զայն սպաննեմ այսպէս, մռնչեց Պապա Ռըտօն։

Բռունքը վերցուց։

Այդ պահուն նաւակը ցնցուեցաւ. նաւավարները հազիւ ժամանակ ունեցան պոռալու։ Հէ՜յ, հէ՜յ, նաւակը կը շրջի կոր…։

Պապա Ռըտօն հազիւ ժամանակ ունեցաւ բազուկը վերցնելու։ Վայրագ խոյանքով մը Հարտի յանկարծ ոտքի ելած էր, ուժերը տասնապատկուած, և ուժգնօրէն ետ կը մղէր հսկան։ Վայրագ ճիչ մը լսուե յետոյ կակուղ աղմուկը մարմինի մը, որ ջուրին կ'իյնայ։ Հարտի ջուրին մէջ նետուած էր։

Վայրկեան մը ջուրը, ակօսներէն գոյ այդ աղօտ լոյսերուն մէջէն նաւակին մէջ նաւորդները տեսան որ անիկա կը սուզուէր։ Նաւավարներէն մէկը վերցուց իր թին։ Պապա Ռըտօն նակին կեցուց այդ հարուածը և մռնչեց.

—Առանց արիւն թափելու, չըսի՞ քեզի,

Ու ինքն ալ ցատկեց։

Նաւակը մեղմօրէն սկսաւ հոսանքի ուղղութ վար իջնել, կրկնակ ցանկապատին մէջ որոնց ոտքերը կը թրջուէին գետին մէջ։ Ու նաւ խաղաղ հանդիսատեսը կ'ըլլար երկու լուղորդ տրամին։ Սակայն Պապա Ռըտօն հայհոյեց.

— Կը հեռա՞ք տակից, լուտիկնե՛ր։

Նաւակը կիսաշրջան մը ըրաւ։ Պապա Ռըտօն պէտով ամէն կարելի օգնութիւն կը հեռացնէր։ հետեւ իրեն հրամայուած էր Ռէվ փողոց նը ոչ ոքէ տեսնուիլ։

Հարտի քաջ լողորդ մըն էր, տեսակ մարզանքներ կը կատարէր. միւս կողմէ երկ կարգալ չէին սովրեցուցած իրեն։

(Շար.)